

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Det unge Tyskland (1890)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 639. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes06-shoot-idm139753868491632/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

jeg gennem Gud som Mellemlid Altet til min Raadighed. Guden udspringer af Ønsket. Da Grundønsket i Kristendommen er ubegrænset Nydelse, Salighed, saa er Gud Midlet til at opnaa Salighed, eller rettere: Saligheden og Guddommen er Et.

Med ét Ord: Læren om Gud er Læren om Mennesket, det gudsvidenskabelige Spørgsmaal er et Spørgsmaal om Menneskets Sjæleliv — af Feuerbach i alt Væsenligt løst for alle følgende Tider.

Saalodes set staar hans Livsværk som en Enhed. Lader denne sig end ikke udtrykke saa kort, i faa, henkastede Ord, saa sammentrænger Følelsen dog let til Et, et Eøeste, hvad Menneskeheden skylder ham.

Naar en ung Mand staar i Pantheon i Rom og fortaber sig i Skuet af denne Kuppel, Verdens skønneste, saa farer det Ønske ham let igennem Sindet: Hvem der som Bygmesteren af dette Tempel engang i sit Liv havde en saadan enkelt, stor Idé som den, der ligger til Grund for denne Kuppel — hvem der udfangede et enkelt Grundforhold, en simpel og dog sammensat Formel, der i sin indre Rigdom lod sig udspænde til et helt Grundsyn, til et Omfang af denne Storhed, en hel Himmelhvælvning i det Mindre! En saadan Tanke i sin oprindelige Enfold og sin Udførelses Rigdom, det var nok til et stort Menneskeliv.

En saadan Grundtanke har Feuerbach havt.

XXVII

Det dybeste Særkende for hvad der beholdt Navnet af *Bevægelseslitteratur* i Fyrretyverne, er at den intet, slet intet Forhold har til det officielle Tyskland. Det er det, som udgør dens Styrke og som har meddelt den sin Friskhed. Ved det officielle Land eller Folk maa ikke her forstaas en lille afgrænset Verden, en Ting for sig, som hvis man vilde sige Hof og Regeringskreds, nej hele den Del af Folket, der under almindelige Forhold synes at være det hele Folk — alt det, som stempler hvad der udgaar fra Folket med det nationale Mærke, og som har stemplet alle Folkets Fortidsbedrifter med det samme Præg. Med alt dette, som en senere Tid har kaldt Dannelsesfilisteriet, staar Folkets fremragende Mænd i dette Tidsrum slet ikke i nogen Berøring. En tilsvarende Gruppe af Personligheder og Digtninge findes da